

Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 10 december 2021
Portefeuille(s): Kunst en Cultuur
Portefeuillehouder(s): Touria Meliani
Behandeld door: Maatschappelijke Voorzieningen en Kunst en Cultuur
Onderwerp: Afdoening toezegging Brief over Kunst en Cultuur buiten het centrum,
Commissie KDD 28 oktober 2021

Geachte leden van de gemeenteraad,

In de vergadering van de commissie KDD 28 oktober 2021 heb ik toegezegd u een brief met een overzicht van (mogelijke) nieuwe cultuurvoorzieningen buiten het centrum te sturen. Aanleiding hiervoor is uw vraag naar de stand van zaken met betrekking tot de inhaalslag op de culturele infrastructuur in Noord, Nieuw-West en Zuidoost.

De stad groeit en kunst en cultuur moeten meegroeien. Een goede spreiding van het culturele aanbod over alle stadsdelen en in bestaande en nieuwe wijken is cruciaal om van Amsterdam een complete stad te maken. Een stad waar iedereen in de nabije omgeving kan genieten van theater, dans, film of muziek, of zelf actief bezig kan zijn met verbeelden en creëren. Kunst- en cultuuractiviteiten gericht op de buurt verrijken de leefomgeving, dragen bij aan sociale cohesie en aan persoonlijke ontwikkeling. Daarnaast moet er op meer plekken ruimte zijn voor grootstedelijke podia en musea.

In Nieuw-West, Noord en Zuidoost is het aanbod van kunst en cultuur nog beperkt. Een inhaalslag is hier noodzakelijk. Het ontwikkelen van nieuwe locaties kost tijd. Als we juist in die wijken extra investeren, versterkt dat de hele culturele infrastructuur in de stad en ontstaat er een betere balans. Daarom is deze inhaalslag een belangrijk onderdeel van het kunst- en cultuurbeleid in de Kunstenplanperiode 2021-2024.

Verschillende partijen aan zet

De gemeente speelt een belangrijke rol bij de inhaalslag maar doet het niet alleen. Nieuwe cultuurvoorzieningen worden door verschillende partijen geïnitieerd en gerealiseerd, bijvoorbeeld door culturele initiatiefnemers, particuliere begunstigers, ontwikkelaars en woningbouwcorporaties. Gelukkig zien we veel partijen de noodzaak om podia, theaters, musea en andere gebouwen met een culturele bestemming toe te voegen aan de stad. Deze initiatieven worden mede mogelijk gemaakt door de faciliterende rol van de gemeente, met als doel om een gevarieerd cultureel aanbod te creëren voor alle doelgroepen.

Daarnaast zet de gemeente Amsterdam in op het realiseren van tijdelijke en permanente broedplaatsen. Dit doen we onder andere door het verlenen van broedplaatssubsidies en door

broedplaatsfuncties op te nemen in de aanbesteding voor nieuwe ontwikkelingen. Deze permanente broedplaatsen komen tot stand zonder gemeentelijke broedplaatssubsidie.

Inhaalslag Noord

In stadsdeel Noord lopen de geplande investeringen in het kader van de inhaalslag door de gemeente Amsterdam samen op met private investeringen in kunst en cultuur. Het Buikslotermeerplein transformeert geleidelijk tot een nieuwe stadcentrum en biedt ruimte voor een prominente positie voor kunst en cultuur, creatieve bedrijvigheid en artistieke belevenis en ontspanning. Rond het nog te realiseren Centrumplein komen veel locaties beschikbaar voor kunst en cultuur, onder andere voor culturele wijkvoorzieningen. Er is een tijdelijke plek voor de DAT!school gevonden voor de komende 2 jaar in het Warderschip aan het Buikslotermeerplein. Momenteel wordt onderzocht of de DAT!school permanent gehuisvest kan worden in het Centrumgebied Amsterdam Noord. Daarnaast wordt onderzocht of de Bowlingbaan (deels) ingezet kan worden als culturele wijkvoorziening. Met een combinatie van bestaande en nieuwe culturele instellingen en programmering kunnen nieuwe verbindingen ontstaan, zoals bijvoorbeeld de nieuwe hoofdlocatie van het Cinekid Festival in Pathé Buikslotermeerplein. Hiermee worden noorderlingen bereikt die momenteel nauwelijks van het kunst- en cultuuraanbod gebruik maken. In het nabijgelegen stationsgebied bij metrohalte Noord wil Sociëteit Sexyland een permanente locatie realiseren voor het huidige Super Sexyland World, een cultureel verzamelgebouw voor het creatieve (nacht)leven. Dit betreft een private ontwikkeling.

Een andere buurt waar de culturele infrastructuur wordt uitgebreid is de Banne Noord. Hier wordt gewerkt aan een nieuw cultureel cluster voor de wijk ter vervanging en uitbreiding van broedplaats de Rietwijker. In de raadsvergadering van 1 december 2021 is besloten over de investeringsnota Banne Noord. Eigenaar Stichting Buurtcentra en beheerder Urban Resort hebben de gezamenlijke ambitie om een permanente buurtgerichte broedplaats op deze locatie te realiseren. Momenteel wordt de haalbaarheid onderzocht van een podium/oefenruimte grenzend aan de nieuwe broedplaats. Inzet is dat deze functies door verschillende lokale en stedelijke culturele aanbieders worden gebruikt voor cultuureducatie, cultuurparticipatie en talentontwikkeling, naar het voorbeeld van De Vlucht (zie inhaalslag Nieuw-West). Hierdoor kan een passend en divers cultureel programma worden samengesteld voor de buurt en ontstaat er een nieuwe plek voor makers.

Met de transformatie van het Hamerkwartier van een bedrijventerrein naar een woon-, werk- en leefgebied verdwijnen tijdelijke locaties voor kunst en cultuur inclusief nachtcultuur. In het Hamerkwartier is de wens om de podiumvoorziening waarvan Likeminds momenteel hoofdhuurder is, te behouden als culturele voorziening voor de professionele podiumkunsten en voor buurtbewoners. Het huidige gebouw is onderdeel van de gebiedsontwikkeling en moet gerenoveerd of vervangen worden. Hier wordt een haalbaarheidsonderzoek gedaan voor het bestendigen van de podiumvoorziening in samenhang met de ontwikkelingen in het gebied. Daarnaast is de gemeente aangesloten op de zoektocht van Garage Noord naar een nieuwe locatie.

Inhaalslag Nieuw-West

In stadsdeel Nieuw-West investeren we in het kader van de inhaalslag in het Verhalenhuis aan het Osdorpplein. Op 1 juli 2021 heeft de gemeenteraad het uitvoeringskrediet voor deze voorziening vastgesteld. Het betreft een nieuw en uniek kunst- en cultuurcentrum dat verhalen uit de buurt centraal stelt in de programmering. Op deze manier worden veel verschillende doelgroepen bereikt. Het Verhalenhuis biedt onderdak aan Oxville Cinema, OBA Osdorp, radiozender FunX en El Hizra, centrum voor literatuur en Arabische kunst.

In 2020 is besloten over het voorbereidingskrediet voor een nieuw gebouw voor theater de Meervaart. Het huidige gebouw van de Meervaart is sterk verouderd en te klein voor de groei van Nieuw-West en de plannen van de instelling. De Meervaart wil een uniek en gevarieerd aanbod bieden voor een breed publiek en ruime aandacht geven aan talentontwikkeling binnen het stadsdeel. Momenteel wordt gewerkt aan het programma van eisen voor het nieuwe theater. Na de vaststelling van het stedenbouwkundigplan in 2022 gaat de ontwerpfase van start. Er wordt nagedacht hoe participatie in de ontwerpfase een plek gaat krijgen.

In december 2021 is broedplaats De Vlucht heropend aan de Burgemeester De Vlughtlaan in Geuzenveld-Slotermeer. Hiermee maakt De Vlucht een doorstart als tijdelijk talentenhuis XL: een locatie waar jongeren kennis kunnen maken met een hoogwaardig aanbod van kunst en cultuur en hun eigen creativiteit kunnen ontdekken en ontwikkelen. Ook is hier een theaterzaal gerealiseerd en wordt culturele nachtprogrammering mogelijk gemaakt. Dit is mede tot stand gekomen met broedplaatssubsidie en een programmabijdrage vanuit stadsdeel Nieuw-West. We onderzoeken of deze buurtgerichte broedplaatsfunctie in permanente vorm terug kan komen bij het ontwikkelen van deze buurt.

Ongeveer een derde van de bewoners in Geuzenveld-Slotermeer bestaat uit kinderen en jongeren. Door verbindingen te zoeken tussen de fysieke en sociale vernieuwing, willen we kansen creëren en perspectief bieden aan jongeren in het stadsdeel. In dit kader onderzoeken we de mogelijkheid om in de Lodewijk van Deysselbuurt een culturele functie toe te voegen in samenhang met andere voorzieningen voor jongeren. Hiermee creëren we een plek waar deze doelgroep op een laagdrempelige manier kennis kan maken met kunst en cultuur en basisvaardigheden in verschillende kunst disciplines kan opdoen. Indien jongeren zich hierin verder willen ontwikkelen, kunnen zij terecht bij verschillende culturele locaties in Nieuw-West. Hiermee creëren we in het gebied Geuzenveld-Slotermeer meerdere instaplocaties voor talentontwikkeling.

In 2021 heeft de gemeente een financiële bijdrage geleverd aan de huisvesting van het dansgezelschap ICK Amsterdam in het gebouw Westbeat aan de Delftlandlaan en aan de tijdelijke huisvesting van Oxville Cinema in broedplaats De Vlucht. Daarna verhuist Oxville naar het Verhalenhuis.

Als onderdeel van de aanbesteding voor het ontwikkelen van een kavel naast station Sloterdijk is in 2021 de permanente broedplaats Lycka gerealiseerd inclusief 28 woningen voor kunstenaars en een buurtkamer. Daarnaast komt in de Ringzone-West een permanente broedplaats terug op de locatie van Podium Lelylaan.

Inhaalslag Zuidoost

Een belangrijke prioriteit bij de inhaalslag op de culturele infrastructuur in stadsdeel Zuidoost is uitbreiding van het Bijlmer Parktheater. De huidige locatie biedt op dit moment ruimte aan activiteiten van het Bijlmer Parktheater zelf en daarnaast aan de Jeugdtheaterschool Zuidoost, We Are On The Move, Untold en Going Social. Het Bijlmer Parktheater is een spil in de culturele vernieuwing naar een grotere diversiteit in programmering en publieksbereik. Het Bijlmer Parktheater ontwikkelt theater met nieuwe rolmodellen waarin het mondiaal cultureel erfgoed als uitgangspunt wordt genomen. Zowel de activiteiten van het theater zelf, als de activiteiten van de partners die het gebouw gebruiken, zijn gegroeid en zullen de komende periode verder groeien. Het theatergebouw is te klein geworden om alle activiteiten van deze aanbieders onderdak te kunnen bieden. Er is een dringende behoefte aan extra repetitieruimte en een extra theaterzaal. Momenteel voeren we een haalbaarheidsonderzoek uit naar de uitbreidingsmogelijkheden van het Bijlmer Parktheater. Ik verwacht begin 2022 het resultaat met u te kunnen delen.

In 2021 is in de K-buurt een tijdelijke oefenruimte gerealiseerd voor de lokale brassbands en muziekgroepen. Hier is veel behoefte aan. De muziekvoorziening is bedoeld voor een periode van ongeveer vijf jaar. In deze periode kan de hoofdhuurder, Stichting Eternity Percussion, ervaring opdoen en het exploitatiemodel verfijnen. Vanuit de inhaalslag Zuidoost onderzoeken we hoe de brassbandruimte binnen een cluster van maatschappelijke voorzieningen in de K-buurt een permanente plek kan krijgen.

In Zuidoost werken culturele organisaties en initiatiefnemers al lange tijd samen op tal van terreinen. Dit resulteert in gezamenlijke initiatieven en/of op elkaar afgestemde programmering. Onder de naam Cultureel Zuidoost fungeert het samenwerkingsverband onder andere als partner binnen de gebiedsontwikkeling. Via Cultureel Zuidoost vinden bestaande culturele partijen in Zuidoost aansluiting bij vastgoedontwikkelingen in Zuidoost.

Er ligt een kans voor het versterken van de culturele infrastructuur van Zuidoost in het winkelgebied de Amsterdamse Poort. Dit winkelcentrum en het omringend gebied verandert de komende jaren in een regionaal centrum met een veelzijdig aanbod van voorzieningen. Er komen meer woningen bij en ook ruimte voor horeca en cultuur. Cultureel Zuidoost is gesprekspartner van de vastgoedorganisatie CBRE voor de culturele programmering. CBRE wil een permanente locatie bieden aan de in Zuidoost gewortelde culturele organisaties. Culturele initiatiefnemers OSCAM, New Metropolis van Pakhuis de Zwijger, Foundation Amsterdam Hip Hop Academy en Hoodstock hebben al tijdelijk hun intrek genomen in leegstaande winkelpanden in dit gebied. De gemeente is aangesloten op deze ontwikkeling en heeft een faciliterende rol vanuit de gebiedsontwikkeling.

Tot slot

De inhaalslag op de culturele infrastructuur in Noord, Nieuw-West en Zuidoost is al flink op weg. Om een bloeiend cultureel leven te realiseren in nieuwe wijken in de stad zijn er naast nieuwe gebouwen ook middelen nodig voor exploitatie en programmering. In het verlengde van de nieuwe systematiek voor de investeringen (investeringsportfolio's) werken we momenteel een systematiek voor de exploitatie en programmering uit. Dit moet leiden tot het meegroeien van

kunst en cultuur op nieuwe plekken in de stad. Het streven is deze nieuwe systematiek gereed te hebben bij de Programmabegroting 2023.

Naast Noord, Nieuw-West en Zuidoost kijken we uiteraard ook naar andere delen van de stad waar op langere termijn extra investeringen nodig zijn, zoals bijvoorbeeld op IJburg 2 en in Havenstad.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Touria Meliani', with a long horizontal stroke extending to the right.

Touria Meliani
Wethouder Kunst en Cultuur